

SALZE

***Salix alba* L.** [1753, Sp. Pl. : 1021] **2n=76**

Salix alba. Imatge de THOMÉ, OTTO WILHELM

NOMS POPULARS

Alemanys:	Silber-weide/Felbern / Gewöhnliche silber-weide / Katzenstrauch / Korbweide / Maiholz / Weide / Weihbuschen / Weiss-weide
Anglès:	Cricket bat willow/White willow/European willow / Golden willow / White / Willow / Wisconsin weeping willow
Àrab:	الصفصاف الأبيض / صفصاف أبيض
Grec:	Ιτέα η λευκή/Ασημοΐτια / Ιτιά
Aragonès:	berguera, chopo salzerito, salbimbire, salguera, salz, salzera, brimbe, salbimbire, salce, salguera, salz, salze, salzera, sauce
Armeni:	Ուռնեկի սպիտակ
Bable/Asturià:	bimbla fembra, bimbla hembra, blima, blina, mimbre, salce, salgar, salguera.
Basc/Euskera:	iruntzi, saats, sagats, sagatza, sahats, sarache, sarats, saratz, saraxa, txarica, txarika, utxigei, uxtigei, zaricá, zarika, zulu, zumalakarr, zumaligarr, zumalikarr, zume zuri, zume zuria, zumea, zumelika, zumerika, zumerita, zuncia, zungizumea, zurme-zuría.
Castellà:	Sauce blanco/ Salguero / Salix alba / Sauce / Sauce plateado/ arcazón, azao, azaoz, balaguera, balaquera, bimbire, blina, la mimbra, mimbre, mimbrera, mimbrera blanca, mimbreras, mimbres, nidos de bruja, paleira, paleiro, palera, palero, sace, salce, salce blanco, salce mayor, salcer, salcinu, salga, salgar, salgueira, salgueiro blanco, salguera, salguera blanca, salguero, salguero blanco, salze, salzo, sandisa, sanz, sao, saoz, sarache, sarga, sarga blanca, sargatera, sargatillo, sauce, sauce blanco, sauce blanco salado, sauce real, saucera, sauz, saz, saz blanco, saúz, tamarga, támara, támera, vimbre, vimbrera, zagatiyo, zalgatera, zao bimbire, zao mimbre, zaragato, zargatera, zargatillo, zargatillo timonero, zauce, zaude, zauzo, zaz, zaú.
Català:	Salze blanc/Sàlic / Salze grec / Sàlzer / Saula / Saule/salzamorra, salze, sarga, saura, sàlic, sàlit, salce, salcera, salcero, salse, salser, salser blanc, vimenera, vimera, vimetera
Danès:	Sølvpil / Hvid pil
Eslovac:	Vrba biela
Eslovè:	Bela vrba/ Vrba bela
Estonià:	Hõberemmelgas
Finlandès:	Valkosalava/ Hopeapaju / Valkopaju
Francès:	Saule blanc/Osier blanc / Saule argenté / Saule commun / Saule des viviers / Saule vivier
Gaèlic:	Saileach bhán
Gal·lès:	Helygen wen
Gallec:	bimbrias, brimbias, brimbias, brimias, chamarizo, mimbio, mimbre, salgueiro, salgueiro blanco, salgueiro-branco, sinceiro, vimeiro-amarelo, zarzo.
Hebreu:	ערבה לבנה
Holandès:	Schietwilg
Hongarès:	Fehér fűz/Ezüstös fűz
Islandès:	Silfurvíðir / Silki víðir / Viðibörkur
Italià:	Salice bianco/Salice comune/Salix alba
Norueg:	Hvitpil/ Vanleg kvitpil / Vanlig hvitpil / Kvitpil
Persa/Farsi:	بید سفید
Polonès:	Wierzba biała/ Kora białej wierzby / Wierzba pospolita / Wierzba srebrna
Portuguès:	Salgueiro-branco/Salgueiro-taco-de-críquete/Salgueiro-inglês / Sinceiro / Vimeiro-branco
Rus:	Ива белая/ Белолоз / Ветла / Ветlá / Ива белая / Ива серебристая / Ива серебристая

Serbi:	Бела врба/ Bela vrba
Suec:	Bela vrba/Guldpil / Silverpil / Vanlig vitpil / Vitpil
Turc:	Ak söğüt/Söğüt
Txec:	Vrba bílá/Vrba bílá modravá / Vrba bílá pravá
Ucraïnès:	Верба біла
Xinès:	白柳

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

Arbre dioic de fins a 10-15 m d'alçària, de tronc dret i capçada ampla, que s'adapta bé a les esporgades per extreure'n les tiges joves per fer cistells. Escorça de color castany grisenc fes longitudinalment al tronc principal. Escorça de les rames joves llisa i més groguenca. Borrns amb cera. Rames que no pengen, llargues, flexibles però branquillons que sí que pengen. Alguna fulla caduca a l'enforcadura de les branques. Fulles de fins a $9.5 \times 1-2.5$ cm, lanceolades de punta estreta, finament dentades i amb pilositat sedosa al revers quan són joves, cuneades a la base. El limbe fa menys de 10 cm de longitud i el pecíol, pubescent i amb dos ulls a la unió amb el limbe, de menys d'1 cm. Estípules linear-lanceolades, menudes. Aments de $2-7 \times 1$ cm, que apareixen amb les fulles, sobre un peduncle amb bràctees foliàcies de marge enter o serrat. Bràctees florals oblongo-lanceolades, agudes, glabrescents a la cara de fora i pubescents per la de dins., de color esgrogueït, caduques. Flor masculina amb 2 nectaris, un d'exterior i l'altre interior, i 2 estams amb filaments lliure i pilosos. Flor femenina amb un sol nectari, amb pistil, glabre, sèssil o subsèssil, i estil dur, i estigmes dividits i una mica recorbats. Dins el gènere *Salix*, aquesta espècie arbòria es distingeix per tenir els borrons normalment alterns, fulles estretes, branques joves sense pruïna, fulles finament sedoses per revers. I pel que fa a les flors, té el pistil madur glabre, els aments laterals, aments que no surten pas molt abans que les fulles, ovari sèssil o subsèssil i bràctees florals caduques.

MALURES: *Brenneria salicis* (= *Erwinia salicis*), *Marssonina salicicola*, *Phytophthora gallica*

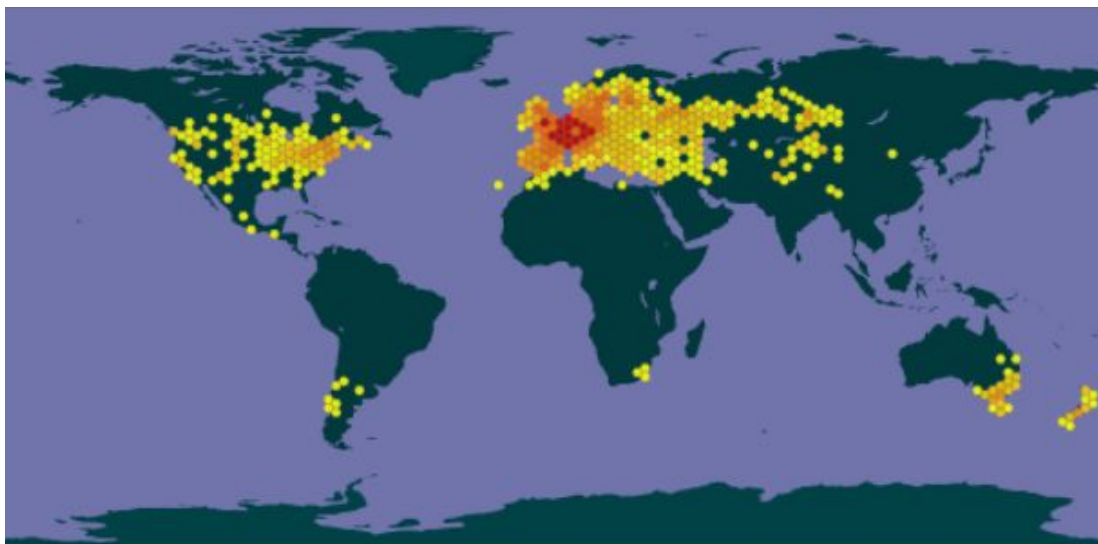
Salix alba : aments femenins

Salix alba: aments masculins

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Salix alba al món, segons GBIF

Viu bé en terrenys àcids o neutres amb saó o molt humits però no viu pas bé a l'ombra. Tolera una mica de salinitat. Forma salzedes al costat de vernedes i alberedes vora els cursos d'aigua. Cultivat com a delimitador de propietats a zones humides. Arriba fins l'estatge subalpí (1900 m snm). Força comú a les zones temperades del món: Europa, Àsia central, SE d'Austràlia, Amèrica del Nord i extrem Sud d'Amèrica.

ESPÈCIE SIMILAR: *Salix fragilis*, amb la qual s'hibrida formant *Salix × rubra*. *Salix fragilis* es distingeix perquè les branquetes i les fulles joves són del tot glabres.

HISTÒRIA

Abans de l'aspirina (àcid acetil-salicílic) el salze s'emprava contra el reuma i l'artritis. HIPÒCRATES (segle V) coneixia el salze i la substància amarga que se n'extreia contra la febre i els dolors (del part). GALÈ (segle II) deia que les flors assequen els humors. Per a NICHOLAS CULPEPER (segle XVII) l'arbre del salze —*willow tree*— és de la Lluna. Tan les fulles com l'escorça o les llavors estronquen la sang i aturen els vòmits. Però, cuits en vi, el provoquen. El salze atura la destil·lació salina que consumeix els pulmons. Les fulles torrades amb pebre i begudes amb vi alleugen els còlics. Les fulles torrades i begudes amb vi calmen la luxúria. També les llavors. La saba és molt bona contra les cataractes o altres impediments de la vista. Beguda, provoca l'orina quan aquesta ja no rajava. També neteja la pell d'impureses com a cosmètic. Les flors o l'escorça fan que es pugui beure tant vi com es vulgui sense emborratxar-se. La cendra de l'escorça barrejada amb vinagre lleva les berrugues, durícies o carnositats. Si es renta el cap amb la decocció de les fulles o l'escorça en vi es lleva la caspa. Finalment, recomana posar les rametes de l'arbre a l'estança on hi hagi un malalt amb febre.

El segle XVIII (1763) CHIPPING NORTON, d'Oxfordshire, pregonava que havia curat la malària amb l'escorça del salze. El 1828 RAFFAELE PIRIA aïllà l'anomenat àcid salicílic del salze. El 1897 FÉLIX HOFFMAN & HEINRICH DRESSER estabilitzaren l'àcid acetil-salicílic, conegut després (1899) com la famosa aspirina que prenia el nom no del salze sinó de la *Spiraea ulmaria*.

LITERATURA

«—Ya no mana la fuente, se agotó el manantial;
Ya el viajero allí nunca va su sed a apagar.
Ya no brota la hierba, ni florece el narciso,
Ni en los aires esparcen su fragancia los lirios.

Sólo el cauce arenoso de la seca corriente
Le recuerda al sediento el horror de la muerte.
¡Mas no importa!; a lo lejos otro arroyo murmura
Donde humildes violetas el espacio perfuman.
Y de un sauce el ramaje, al mirarse en las ondas,
Tiende en torno del agua su fresquísima sombra.
El sediento viajero que el camino atraviesa,
Humedece los labios en la linfa serena
Del arroyo que el árbol con sus ramas sombrea,
Y dichoso se olvida de la fuente ya seca»—.

[ROSALÍA DE CASTRO]

—«No fou d'esperit ni ocell
allò que vares sentir
fressejar prop de la riba,
dintre l'ombra de la nit.
Fou el so de ma flauta.
Quan amb ton càntir de vímet
cap als salzes vas venir,
el do de la meva flauta
fou allò que vas sentir.

"Wacoba -deia-, Wacoba,
sota un salze et vull tenir!"
Ni l'airina ni l'ocell
el llúpol varen marcir.
Fou el sanglot de ma sang
allò que vares sentir
quan va refregar l'herbei
la fimbria del teu vestit.
Fou el sanglot de ma sang

allò que vares oir,
entre la rosa i el salze,
molt a prop del riu, ahir.
No eren feres a l'aguait
allò que vares sentir,
sinó el meu cor esperant,
dins el bosc del meu desig,

els sons de la meva flauta.
Oh Wacoba, deixa'm dir
que el meu cor saltant pels salzes
fou allò que vas sentir!—»

[Anònim dels indis nord-americans]

ESOTERISME

El salze simbolitza la flexibilitat i la capacitat de regeneració mental. Els celtes el tenien per arbre sagrat dins el tronc del qual habiten les fades a les nits. Una llegenda explica que una fada es va casar molt enamorada d'un pagès. Varen tenir un fill. I tot anava bé fins que l'home va tallar sense voler el salze on ella es refugiava a les nits. Això va fer que ells es morís. L'home es va deprimir molt al quedar-se vidu. Però el nen almenys tenia el consol de les cançons que la mare, convertida en la fusta del bressol, li cantava les nits. Somniar amb un salze dona a entendre que tindràs una topada amb algú que se't resistirà. Agafar brots de salze dona a entendre que intimaràs més amb una amiga que t'explicarà les seves penes. Amb la cendra d'un salze es pot curar l'agonia d'un amor menys-preuat. El salze potencia les passions. Per impedir la infidelitat de la parella caldria lligar a les potes del llit rametes de salze. Llençant al riu la Nit de Sant Joan una corona feta de rames de salze propiciarà trobar parella. A la Xina s'adornen les portes amb rames de salze aquella diada. Per atraure l'atenció amorosa d'un home serveix deixar una corona feta de salze al terra per on passi habitualment. Millor que tocar fusta és tocar un salze. Per conjurar els esperits, cremar unes miques d'escorça amb sàndal, durant els dies de lluna vella. I per curar les berrugues posar tants fulles de Salze com berrugues tinguem, sota una pedra; quan es vagin assecant les fulles, les berrugues també ho faran. El salze s'empra en la celebració hebrea del Sukkot o festa dels tabernacles per rememorar la sortida d'Egipte i de l'esclavitud. Es fa servir als rituals junt a la fulla de palmera, el poncem, i les fulles de murtra. Vegi's Levític 23:40.

PROPIETATS MEDICINALS DEL SALZE

• amargant	tendres, cuits)conservant alimentari
• anafrodisíac	(escorça)
• analgèsic	• diürètic
• anodí	• estrogènic (FLORS femenines)
• anticancerígen	• hipnòtic
• antienvelliment	• inhibidor de l'acetil-colinesterasa
• antiinflamatori	• resolutiu
• antipirètic	• sedant
• antireumàtic	• sudorífic
• antisèptic	• tònic
• astringent	• vulnerari
• comestible (escorça interna, brots	

USOS MEDICINALS DEL SALZE

• àcid úric	• berrugues
• angina de pit (preventiu)	• bronquitis
• angioxa	• càlculs biliars
• ansietat	• càncer de còlon
• artritis	• caspa

- cataractes (saba)
- cistitis
- cucs intestinals
- callositats
- càncer de còlon (preventiu)
- *Candida guilliermondii* (p.p. extracte amb etil-acetat de FUL)
- carnositats
- cistitis
- còlics FUL
- diarrea
- disenteria
- dismenorrea
- dispèpsia
- durícies
- enteritis
- espermatorrea
- excitació nerviosa
- febre
- febrícula FUL
- ferides i talls
- fistules anals
- galindons
- gastritis
- gota
- hemorràgies
- hiperacidesa gàstrica
- icterícia
- indigestions
- insomni FUL
- lumbàlgia
- mal de cap
- malalties autoimmunes
- mussols
- neuràlgies
- nimfomania
- priapisme
- prolapse de la matriu
- refredats
- reuma UI /UE FUL
- *Salmonella typhi*
- tifus FUL
- ulls-de-poll

PREPARATS

- Decocció de l'escorça: 20-35 g/L d'aigua, bullir 5 minuts. Reposar 10 minuts. 2-3 tasses al dia,. És amargant.
- Extracte fluid dels aments: 1 cullerada de cafè en una infusió. 1-3 cops al dia. Com a sedant genital.
- Extracte hidroalcohòlic: 2-3 g com a tònic. Com a febrífug, 4-8 g.
- Infusió de fulles triturades: un anafrodisíac eficaç.
- Maceració en vi de l'escorça: 50 g de pols d'escorça per litre de vi. Un gotet abans dels principals àpats, com a febrífug.
- Pols d'escorça: 5-10 g amb mel o xarop. Com a tònic i febrífug.

FLOR DE BACH: ressentiment, rancor, victimisme, incapacitat per a perdonar, decepcions, insatisfacció, disgustos, caràcter amargat, irritabilitat.

POSSIBLE TOXICITAT

Pels salicilats anticoagulants el perill està en la propensió a hemorràgies. Per això no ho recomanen en l'embaràs. Algunes persones són molt sensibles als salicilats i tampoc n'haurien de prendre ja que els podria produir al·lèrgia. En nens menors de 6 anys amb febre el salze o els salicilats podrien provocar la síndrome de Reye. No és recomanable prendre salicilats a la vegada amb naproxèn, heparina, o anticoagulants, alcohol, barbitúrics, acetazolamida, diclofenamida. L'extracte de l'escorça de salze a 50-100 ppm té un efecte genotòxic lleuger sobre els leucòcits humans però no sobre els hepatòcits. A la llarga prendre escorça de salze cada dia pot fer que s'acumuli Cadmi al cos.

VETERINÀRIA

Un collaret fet amb les rametes amb fulles del salze actua com antídoto per als gossos als que ha mossegat una serp. L'escorça cura nafres o diarrees als conills. Les rames amb fulles i flors cura la bronquitis als cavalls i alleuja la panxa de gasos a les vaques. Per

millorar la flora intestinal i disminuir l'estrès oxidatiu a pollastres de granja se'ls dona un 0.05% (50 grams per Kg) d'escorça de salze barrejat amb el pinso.

ALTRES USOS

Les tiges joves s'empren per fer cistells. De la fibra de la fusta se'n pot fer pasta de paper rogenic, després de bullir-la 2 hores en lleixiu. El carbó de la fusta es pot emprar com a adsorbent de verins o per a fer pólvora. L'escorça s'emprava a les fàbriques de pell per adobar les pells d'animals. La fusta s'empra per fer nanses, pals de criquet, cabanyes de sauna, esclops, cerilles, peces de torneria, dents de rampins, baüls, taules, cadires, balancins, bressols. Les abelles dels exsudats de les puntes de les branques en fan pròpolis.

PRINCIPIS ACTIUS DE SALIX ALBA

(-)-epicatequina
(+)-catequina FUL ESC
(+)-gal·lo-catequina FUL
4-O-metil-glucruonoxilà FUS
àcid 5-hidroxi-pipecòlic FUL
àcid ascòrbic (vitamina C) ESC
àcid p-cumàric
àcid salicílic fins a 12%
àcid tànic
albòsid FUL ESC
alcans FUL
alcohol salicílic
alfa-cel·lulosa fins a 44 % FUS
alfa-glucà FUS
Alumini ESC
amentoflavona FUL
apigenina FUL ESC
apigenina-7-O-(4-cumaroïl-glucòsid) FUL
arabiosa FUS
astragalina POL
beta-carotè ESC
Cadmi
Calci ESC
carbohidrats fins a 79% ESC
catequina
catequina-tanins fins a 10% ESC
cel·lulosa ESC
cianidina FUL
cianidina-3-glucòsid ESC
Cobalt ESC
crisantemina
Crom ESC
cupressoflavona FUL
delfinidina FUL
Estany ESC
fenols:

- àcid salicílic
- salicina
- salicoïl-salicina
- salicortina

- salidròsid
- saligenina
- tremulacina
- tremulodina

Ferro ESC
fibra fins a 34% ESC
flavonoides FUL:

- albina
- apigenina
- astragalina

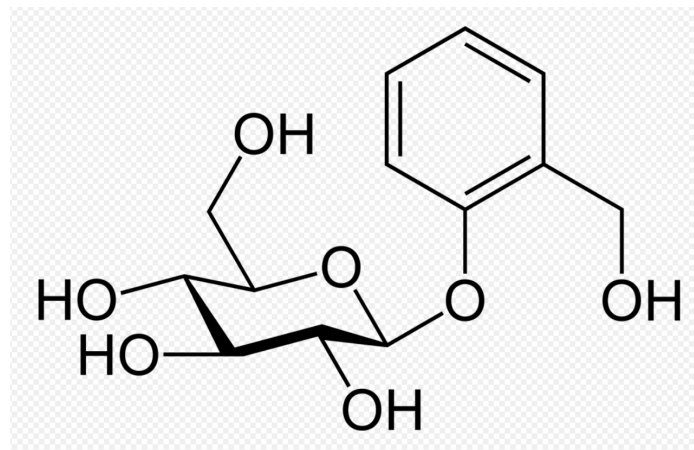
Fòsfor ESC
fragilina ESC
galactosa FUS
glucomanana fins a 8% ESC (FUS)
glucosa FUS
grandidedantatina FUL ESC
grassa ESC
hemicel·lulosa FUS
holocel·lulosa fins a 75% FUS
iso-quercitrina ESC FUL
L-arabinofuranà ESC
licorina
lignina fins a 25% FUS
Magnesi ESC
Manganès ESC
midó ESC
narcissina FUL
niacina ESC
pectina ESC
pentosanes FUS
piceïna
Potassi ESC
proteïnes fins a 9% ESC
querecetina ESC
quercetina-3,7-di-O-beta-D-glucòsid POL
quercetina-3',7-dimetil-èter-3-O-beta-D-glucòsid FUL
quercimeritrina ESC POL

resina ESC
rhamnosa FUS
rutina ESC FUL
salicasa ESC
salicilat
salicina FUL ESC fins 11%
salicortina ESC FUL
salidròsid FUL
salirepòsid ESC
Seleni ESC
Silice ESC

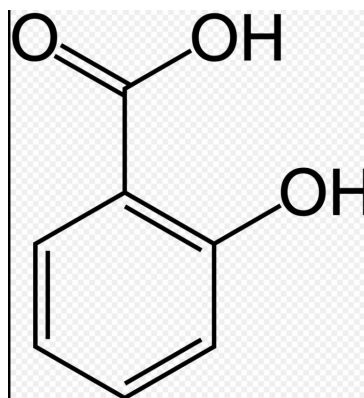
siringòsid TIJ
Sodi ESC
tanins ESC
terniflorina FUL
tremolidina ESC FUL
triandrina
vimalina FUL
vitamina B1 (riboflavina) ESC
vitamina B2
xilosa FUS
Zinc ESC

EFFECTES FISIOLÒGICS DEL SALZE

L'escorça de salze té un efecte antiinflamatori que es palesa per la inhibició del TNF-alfa i del NF-kappa-B. L'extracte millora l'homeòstasis antioxidant al cor i ronyons(de conills) quan hi ha hipercolesterolèmia. La disminució de Hsp-47 als fibroblasts pot ser modulada per extractes de *Salix alba*. A les fases inicials dels processos inflamatoris els salicilats inhibeixen la síntesis de prostaglandines i ho fan inhibint la COX. Els salicilats també bloquegen la generació d'impulsos dolorosos a l'hipotàlem, abaixen la febre i produeixen vasodilatació perifèrica. L'extracte de salze redueix la producció de IL-6 i TNF-alfa als macròfags THP1.

salicina

àcid salicílic

EXEMPLARS MONUMENTALS

A Catalunya destaca el salze de Cal Mensa, a Prats de Rei, pels seus 4.90 m de volt de canó i 21 m d'alçària. Està ubicat al Torrent de la Manresana, vora la confluència amb el de la Casanova. Altres exemplars destacats per la Generalitat són el Salze de Bagà (el Berguedà); el Salze d'Esterri (Alt Àneu, el Pallars Sobirà); el Salze del Molí de la Roda (Veciana, l'Anoia); i amb 4.5-6 m de volt de canó (v.c.) el Salze de la Font de la Riera (Torelló, Osona; v.c.= 6.33 m), el Salze del Pla de Sant Esteve (Tordera, el Maresme; v.c.= 5.06 m), el Salze de Cal Masover (la Coma i la Pedra, el Solsonès), el Salze Gros del Prat (Odèn, el Solsonès), i la Saula del Pla de les Arenes (Bordils, el Gironès). A Europa segurament el salze més gros sigui el d'Àustria a Vararlberg.

Àustria: volt de canó de 13 m., prop de Sportplatz Geißau a Geißau, Vorarlberg.

MÉS INFORMACIÓ

<https://phytochem.nal.usda.gov/phytochem/search>

<https://www.monumentaltrees.com/es/>